

Sjúrður Gullbein í pisurøðu

Tann størsti pínudepilin situr í afturpartinum

Menn hava oyst skip út á grunnarnar, staðið so braneggjaðir og hugt at, meðan fitta dótturin breyt sjampagnufløskuna móti bógnum. Lítið visti hon, at babba, væl stuðlaður av øðrum, legði út á hav at tøma tað fyrri fisk. Nú skal dótturin gjalda gildið - so kanska stendur babba foyur nú, segði Sjúrður Gullbein m.a. tá hann vegna HF'ararnar í Havn helt røðu á pisufundinum hósdeginn

Eftir tógvið stríð er brostið fyrri nev, og pisurnar eru komnar. Og hvat er tað fyrri ein verð, vit eru komnar til? Einkin er at taka seg aftur í, at sjónin er heldur ótydlig, men tess meira hjá okkum at hugsa um, og ansa vit eftir, so er nógv hjá okkum at læra.

Sum skaldið yrkti á sinni, so er føroyingum ikki givið at standa saman, og kanska eru orð hansara ikki so langt av leið, nú vit síggja, at gremjan og brigs um vónloysi og skyld, er túnatosið. Men fasttaki føroyingum, tí hóast so fáir, at tað skuldi verið sjálvsagt, at vit stóðu saman um tað, vit hava, so hevur stóran verið beint tann mótsetta, og føroyingurin hevur roynst sum eitt ivasamt samfelagsmenniskja, men fullkomin egoistur.

Sektin á, hvat annar fær, og skal ráða mær.

Landskassin, tað neyðar-

dýrið, hevur verið sæddur sum eitt pengahav, sum skal geva Peri og Póli tann pening, teir leggja á at fullføra tær ørvitisætlanir, sum nú mangar standa sum skrímsl og peiggja upp í loft. At landskassin ikki hevur verið sæddur sum kassin hjá okkum øllum, er ótrúligt, og ófatuligt er tað, at menn hava hildið seg kunnað lumpað og snýtt sama kassa, uttan at hava givið sær far um, at teir samstundis hava snýtt seg sjálvar. Hetta prógvar bert tað, at føroyingurin sær ikki samfelagið sum teg og meg, men heldur sum ein fremmaðan stovn, sum bert skal tæna okkum, uttan at vit geva nakað afturfyrri.

Gott hevði verið, um føroyingurin endurskoðaði sína samfelagsfatan, tí hetta er eitt álvarsmál, sum hvør einasti av okkum má og skal fáa greitt, annars koma vit aldrin á rættkjøl.

Tær ætlanir, sum eru framdar, eru oftast ikki komnar av vanligum viti og skili, men heldur tí, at fólk hava havt illt av, at onnur fáa meir enn tey sjálvi. Fært tú eina havn, so skal eg hava eitt berghol, og skal hann hava graslíksvøll, so skal eg eisini.

Við atburðinum, vit hava sæð, er lætt at staðfesta, at ein tann størsti pínudepilin situr í afturpartinum á føroyingum, og stingimur hava verið okkum dekan ov dýr.

Sama óskilið er galdandi við okkara fiskigrunnnum. Menn hava oyst skip út á teir, staðið so braneggjaðir og hugt at, meðan fitta dótturin hevur brotið sjampagnufløskuna ímóti bógnum. Lítið visti hon, at babba, væl stuðlaður av øðrum, legði út á hav, at tøma tað fyrri fisk. At dótturin er hon, sum nú skal gjalda gildið, er tann nakni

Sjúrður Gullbein legði ikki fingrarnar ímillum í røðu síni

veruleikin, so kanska stendur babba foyur nú. Gongdin bert týðilig boð um, at vit eru farin longur og longur burtur frá náttúruni, hava misnýtt og týnt hana í tráðanini eftir verðini. At grunnarnir eru tómir og ikki longur eru við í gullkálvadansinum, skuldi kunnað mint okkum á, at vit eru á heilt skeivari leið.

Summir hava ríkað seg upp av óskilinum, og erpa sær av at hava verið sannir handilsmenn. Snildir vóru teir, men skommuna skulu teir sleppa at eiga, tí tá ið tað almenna skal lofta, tá er vordið sum lætt at vera vinnulívsmaður.

Politikarin hevur skyldina av allari neyðini, siga nógv. Tað er hann, sum hevur ført Føroyar í hetta ófærið, men sjálvur havt jól og góðar dagar. Hetta lagið er ikki gamalt, tí tá ið myllan gekk upp á tað harðasta, tá vóru tað ikki nógv, sum funnst at politikarunum. Nei, teir vóru bara góðir, tí tá høvdu øll tað ikki bara gott, men livdu í marglæti. Tá vóru politikararnir bara

fitur, og sjálvsagt vóru slíkir menn valdir aftur.

Nú er gildið liðugt, men nú skal eingin annar hava skyldina enn politikarin. Men hvør var tað, sum av góðum huga valdi hann? Tað eru tey, sum vóru við í gullkálvadansinum, og sum tráddu hann so lystiliga, at bæði ringur og gullkálvur fóru niður í gjøgnum. Tað eru tey, sum kastaðu vit og skil fyrri borð, tá ið tey sóu Mammon daga á himni. Tí er tað sanniliga eisini sami veljarin, sum eigur sína skyld, at alt er, sum tað er. Hann hevði møguleikan at verða líka skilagóður tá, sum hann er vorðin nú um dagarnar.

At teir hóast tað standa og meyla og grenja í skýmaskotum og kasta runu eftir øðrum, ber bert boð um muruna, sum býr í honum. Tey óldu dulnevndu lesarabrevini í bløðunum verða koyrd í sama sekk.

Løgið, at føroyingurin er so óður eftir verðini, tá ið kirkjur og samkomuhús standa á hvørjum tanga í Føroyum, men kanska er tað so, at tann størsti gudurin nú á døgum eitur Mammon. Um so er, so er at viðganga tað ístaðin fyrri at ganga sum ein lóktur beggjatrællur.

Føroyar kundu fyrr verða bornar saman við ein lítlan fugl, sum, hóast lítill og í tjóðri, kundi at smúga sær í luftini, so langt sum hann slapp. Men tey, sum áttu hann, skammaðust, tí tey hildu hann vera neyðarsligan og formáða sær so lítið ímóti øðrum størri fuglum. Í berari fávitsku og vantandi sjálvsvirðing góddu tey tí lítla fuglin upp, og nú hava tey fingið hann eins prúðan og aðrar. Fuglurin Føroyar

stendur nú og ridlar á steklum, feitur og uppsvølpaður. At flúgva dugir hann tíverri ikki longur, so nú heldur fólk minni um hann enn nakrantíð.

Tví vordið, føroyingar! Illa fóru tit við landi tykkara!

Tað, ið vit, sum hava fingið prógv í dag, tí mugu duga betur enn ættarliðið undan okkum, er at vera errin av tí lítla og vakra, vit hava, og fara væl um tað, heldur enn at amast uppi í tí, ið stórrer. Megna vit hetta, verða vit stór í sinninum, og tað er tað, sum um ræður. Tað er har, ið virðini liggja, og ikki í figgjargirðini.

Lat okkum brúka prógvið, sum vit nú hava fingið eftir tógvið slit, til tað lítla fræðið, sum einaferð verður ein góður samfelagsvøkstur. Vit skulu ikki bert fáa okkum sjálvi á flog, sum nøkur teirra, ið undan okkum eru farin, hava gjørt, tí fyrr enn vit hava fingið fuglin Føroyar so skikkaðan, at eisini hann hevur vundið flogið aftur, so flúgva vit heldur ikki sjálvi.

Stavnhaldið hjá okkum skal vera vanligt vit og skil, og við samanholdi, einum sindri av stoltleika av oyggjum okkara, so klára vit tað. Vit gevast ikki fyrr, tí Føroyar hava ikki annað uppbórið eftir slíka vanrøkt.

Við einum ørindi úr yrking hjá Karsteni Hoydal fari eg at ynskja øllum góða eydn framyvir og tillukku við próvnum.

Myndir: Kalmar

Í royndum stimbrað, fróð í ráðagerð um hetta staðið vit nú sláa garðar, at vaksið fær alt frískt og fjølgast her so leingi sjógvur fløðir og hann fjarar.

Nýklaktar pisur lýða á røðuna